Anul al 83-lea a-l 125 | Numărul 1 coroană (50 bani) | Duminecă 20 Iunie 1920

GAZETA TRANSILVANIEI

Intemeiată la 1838 de George Bariţiu

Cu tot dispreţul pentru popor aristocraţii şi oligarhii nici 24 de ore n'ar fi fost în stare să susţină singuri statul (Istoria Transilvaniei) G. BARIŢIU.

Concesiunea anunţurilor şi abonamentelor: Prima Agenţie Română de publicitate GH. ILIESCU Bucureşti, s. Ionică 6.

Redacţia | Braşov, Piaţa Libertăţii 28 Bucureşti, ss. Voevozi 50
Administraţia | Braşov, Piaţa Libertăţii 28 Bucureşti, s. Ionică 6

APARE SEARA ÎN FIECARE ZI DE LUCRU

Redactori-Şefi | Ion Clopoţel, Virginiu St. Iosif | Secretar de red.: Victor Branisce | Redactor responsabil: Ion Brotea

ABONAMENTUL

	Trei luni	Şase luni	Un an
România:	Lei 30 90 Cor.)	60 (180 Cor.)	120 (360 Cor.)

Pentru streinătate abonament îndoit
TELEFON, BRAŞOV 226

Primul congres al funcţionarilor publici

Primul congres al funcţionarilor noştri publici, ţinut în zilele de 12 şi 13 Iunie la Cluj are o dublă importanţă în viaţa publică a noului stat român.

Corpul funcţionarilor noştri, care este unul din cei mai de căpetenie factori în opera de consolidare şi aşezare pe baze temeinice a ţării, a decretat la Cluj unanim *organizarea* sa, având în vedere deoparte binele funcţionărimii asigurându-i un traiu şi o muncă cinstită şi după merit recompenzată, de altă parte binele şi fericirea însăşi a statului.

Moţiunea votată şi publicată în numărul nostru de eri, în care se înşiră doleanţele şi postulatele principale ale corpului funcţionarilor, este nu numai pe deplin justificată şi aprobată de întreaga opinie publică ci prin ea se dă o pildă frumoasă de-o concepţie înaltă în ce priveşte datorinţele şi drepturile cetăţenilor faţă de alcătuirea noului stat român, concepţie singură în stare să pună capăt mizeriei şi anarhiei îndrumând factorii conducători ai ţării pe calea desvoltării şi primenirii sănătoase a noului stat.

Protestele congresului în contra *siluirii* conştiinţei funcţionarilor pe motive politice şi în contra unei unificări *forţate* ne dau o puternică dovadă despre judecata limpede a corpului funcţionăresc, pe care nu-l putem îndeajuns felicita pentru atitudinea sa bărbătească.

*

In următoarele lăsăm să urmeze raportul nostru special despre desbaterile congresului, cari au culminat în votarea moţiunei publicată în numărul de eri al ziarului nostru:

Cluj, 14 Iunie 1920.

Eri s'a deschis în sala mare a prefecturei judeţului din loc congresul funcţionarilor publici din Ardeal, Bănat şi părţile ungurene. Luând în considerare timpul scurt al convocării congresului şi comunicaţiunea grea, pot zice că congresul a fost bine cercetat. Au fost reprezentaţi funcţionarii din aproape toate ţinuturile anectate, încât sala mare a prefecturei a fost plină.

Deschiderea congresului.

Pe la orele 9 şi jum. d. *Dr. Emil Haţieganu*, prefesor de universitate deschide congresul. D-sa spune, că întrunirea acestui congres s'a impus pentruca funcţionarii, declarând în congres solidaritatea lor, să lupte pentru îmbunătăţirea sorţii lor *morale şi materiale*. Face istoricul înfiinţărei „Asociaţiunii funcţionarilor publici", care lucră cu paşi înceţi, dar siguri la consolidarea întregei funcţionărimi spunând între altele:

Toate breslele muncitoreşti sunt organizate, nici noi nu putem să rămânem neorganizaţi. Noi, muncitorii intelectuali ne ştim datorinţa, dar ne cunoaştem şi drepturile şi împlinirea acestora le pretindem. Pentru lucrul nostru cinstit şi onest, datorinţa statului e să se îngrijească de soarta noastră. Funcţionarii reprezintă statul, noi suntem luptătorii de pe frontul intern. Nu suntem *slugoii partidelor politice* (aplause frenetice), noi avem convingerile noastre intime, pe cari trebuie să le respecte orişicine. Protestăm în contra absolutismului şi a sistemului de tiranism, care numai faţă de slugi se poate aplica. Noi voim să fim *cetăţeni liberi ai unui stat liber*. De aceea bărbăteşte şi fără frică să luptăm pentru izbânda drepturilor noastre! Aceasta să ne fie deviza!..."

Urmează constatarea numărului celor prezenţi. Sunt *71 delegaţiuni* cari reprezintă corpul funcţionarilor. Se trece la alegerea unei comisiuni însărcinată cu elaborarea concluselor adase de congres.

După aceasta se trece la desbaterea obiectelor puse la ordinea zilei. Macelariu, şeful de birou judeţean, citeşte elaboratul d-nului *Iacob Peţea*, redactat cu multă cunoştinţă de cauză şi bine întocmit. El conţine pragmatica de serviciu a funcţionarilor, fixându-se ca principiu între altele, că la întregirea slujbelor să se eschidă protecţiunea şi nepotismul. Denumirile — de ori şi cine se vor face, să depindă dela hotărîrea unei comisiuni anume aleasă, care are să judece, că petentul e apt de slujba, ce o solicită.

Se ocupă de plăţile cari trebuie să fie proporţionale, apoi de chestia unificării. Se face raport între plăţile din regatul vechiu şi din părţile anexate şi conchide, că ori şi cât ar fi de favorabile legile de salarizare în regatul vechiu—afară de legea pensionilor, care acolo e mai defavorabilă, — o unificare mulţumitoare se poate face, numai creând legi cu totului noui.

După aceasta se intră în desbaterea elaboratului.

Şedinţa de după amiazi.

In şedinţa de după amiazi a primei zile urmează chestiunile de ordin material. Referent: Popovici. Se desbate chestia retribuţiunilor, concursul guvernului la înzestrarea funcţionarilor publici cu articolii de prima necesitate şi însoţirile de consum ale funcţionarilor. In legătură cu acestea se prezentă un tablou de salarizare. Referentul după toate acestea propune că trebuie ridicată soarta materială a funcţionarilor, de oare-ce un funcţionar rău plătit uşor se poate corumpe, căci unde funcţionarii sunt corupţi, acolo şi Statul e corupt.

La acest obiect judele de tribunal Dr. Alexandru *Chiş* — prezentă o propunere, prin care se cere ca funcţionarii pentru ajungerea scopului lor să se folosească de toate mijloacele legale şi în incazul extrem funcţionarii în masse să părăsească slujba. In jurul acestei propuneri s'a început o discuţie vie şi obiectivă, unde vorbitorii, cu toată calmitatea şi-au spus părerile, luându-se în considerare toate împrejurările actuale. Din toată discuţiunea s'a putut constata, că azi muncitorii intelectuali duc o luptă strasnică cu capitalismul. Dr. Chiş în motivarea sa zice: *„Funcţionarul a fost totdeauna proletar. Capitalismul, care se validitează în stat, nici când n'a voit să dea funcţionarului o plată mai mare. Capitalismul vrea să împedece pe funcţionari să nu se organizeze, ca ei să nu-şi poată apăra interesele lor"*...

Ziua a doua.

In ziua a doua (13 l. c.) urmează la ordinea zilei desbaterea chestiunei *înfiinţării unei Casse de credit şi ajutorare a funcţionarilor publici* şi ca cel din urmă obiect a fost: *Interesele funcţionarilor în legătură cu reforma agrară.* Aici cer funcţionarii ca în tot locul şi cu deosebire în oraşe mari Statul să se îngrijească de locuinţe corespunzătoare.

După-ce congresul a desbătut toate obiectele puse la ordinea zilei, comisiunea aleasă se întruneşte pentru pregătirea concluselor

In 13 l. c. pe la orele 5½ după amiazi Congresul funcţionarilor cu unanimitate a primit proectul de rezoluţiune. (Acest proiect de rezoluţiune s'a publicat în numărul nostru de eri. Nota *Redacţiunii*). Acesta a fost primul congres al funcţionarilor publici din părţile anexate României-mame. Cei-ce au fost de faţă s'an putut convinge de ce forţe intelectuale dispune România întregită. Desbaterile Congresului au decurs în mod demn, ceea-ce serveşte spre laudă preşedintelui Dr. Haţieganu şi numeroşilor oratori.

Este de prima datorinţă a tuturor funcţionarilor publici din întreaga Românie mare să se organizeze într'o Asociaţie puternică şi bine închegată. In fiecare judeţ să se organizeze secţiuni şi fiecare secţiune să şi înfiinţeze Cooperativele lor de Consum. De încheiere ţin să amintesc, că membru al „Asociaţiei" poate fi oricare funcţionar public de Stat, judeţ şi comună, toţi manipulanţii şi diurniştii, precum şi profesorii şi învăţătorii dela toate instituţiunile de cultură, pentru-că toţi suntem muncitori intelectuali şi interesele noastre se întâlnesc într'un singur punct şi toţi împreună să luptăm pentru asigurarea unui traiu mai vrednic. I. c.

O mare manifestaţie naţională

Pentru sărbătorirea marelui triumf al Partidului Naţional Român obţinut la alegerea din cercul Braşovului se va ţinea *Duminecă în 27 Iunie o mare adunare politică* la Braşov, după care va urma *o petrecere cămpenească*.

Amănunte în nrii viitori.

19 miniştri!!

„Ţara Nouă" comentând lista celor 19 miniştri, cu cari ne-a „fericit" ţara d-l general Averescu scrie între altele:

„Avem 19 miniştri, — a dat Dumnezeu! De mult, patrioţii luminaţi îndrăzneau să viseze o asemenea bună stare a României, dar scepticii se îndoiau. O avem, în sfârşit! 19 miniştri! Aproape cât Franţa, care are 20, (cu subsecretarii de stat), mai mult ca Anglia care are 16! Ce splendoare, ce strălucire, ce precipitată propăşire! Ura!

Dacă n'am isbutit să avem 20 de miniştri, e fiindcă d. Duiliu Zamfirescu vrea să presideze Camera. Dar în schimb, nu e exclus să mai dobândim ceva ministere. O! Dumnezeu al acestei ţări, — în fine când vom avea, bunăoară, 50 de miniştri! Şi o să-i avem fiindcă nu ne îndoim de capacitatea naţională a ciocoilor noştri!..."

Fără comentar!

Naufragierea unui vapor

Imprejurările în care şi-au găsit moartea familiile ruse Falz-Fain şi Skondonskij cu ocazia naufragiului vaporului „Ostara."

Bucureşti Iunie 1920.

— Rezultatul anchetei oficiale. — Amănunte complete. —

— Sfârşit —

D. judecător de instrucţie, a dat ordin să se desgroape cadavrele şi să se facă autopsia de către medicul legist. Făcându-se autopsia nu s'a putut constăta nici o urmă de violenţă.

Toate cadavrele aveau intacte la gât şi la degete bijuteriile ce le purtau de obiceiu şi pe care di Falz-Fain, le-a recunoscut numai de cât. Printre aceste bijuterii sau găsit: un inel cu briliante, două inele cu monogramele familiei, un ceasornic de aur, două brăţări de aur, un lanţ cu medalion şi mai multe verighete. Trei inele au fost ridicate de către judecătorul de instrucţie respectiv; iar restul a fost lăsat asupra cadavrelor.

Cu rezultatul celei de a doua anchete oficiale se spulberă afirmaţiunile rău voitoare, cum că cadavrele, ar fi fost prădate, în momentul salvărei de bijuteriile ce posedau.

Cadavrele au fost îngropate din nou, în faţa membrilor comisiunei, dându-se onorurile militare.

D-l Anatole Falz-Fain, atribuie moartea lor, unei triste fatalităţi ce a urmărit vasul „Ostara", de când a fost cumpărat şi până când s'a înecat.

In ziua de 11 Mai a. c., comisiunea a luat cunoştinţă de toate efectele salvate pe acest vapor, care sunt puse de tribunal, sub paza unui custode, la Sulina.

Intrucât se presupune că în vapor ar mai fi lucruri, cum este vorba de cele 22 baloturi de mătase s'a dispus ca un post fix de supraveghere, să stea de pază, ziua şi noaptea, pentru ca nimeni, să nu se apropie de vapor până la o nouă anchetă.

Starea mărei, care continuă a fi foarte agitată, scafandrierul n'a putut face încă operaţiunei pentru care fusese luat dela Sulina, rămânând ca această operaţiune să se facă, pentru altădată, când marea va fi liniştită.

Prima inventariere a fost făcută de şeful vămei Sulina şi de către agentul vamal al punctului Sft. Gheorghe. Aceşti doi slujbaşi, împreună cu marinarii aflaţi şi trimişi cu scopul primelor operaţii se găsesc sub cercetările autorităţilor judecătoreşti.

Tot cu ocazia inventarierei mai cad bănuieli serioase asupra căpitanului de grăniceri, căpitanului de jandarmi, cari de asemenea sunt cercetaţi de parchet.

Pentru modul cum s'a făcut ancheta, d-l Anatole Falz-Fain, a adus mulţumiri în scris, comisiunei de anchetă.

Naufragierea vasului „Ostara" este un mister

Comisia de anchetă a mai găsit că, este neexplicabilă cauza, care a făcut pe bancherul Falz-Fain, să se îmbarce împreună cu familia sa pe un vas de curse cu pânze când ar fi putut foarte bine să se suie pe bordul unui remorcher. „Lydia" sau „Yuri", care erau ale sale şi pe care se aflau oamenii de afaceri şi rudele sale. Rudele bancherului care după cum se ştie se aflau pe aceste două remorchere, au avut grije să-şi asigure averea şi după aceea au dispărut cu extractele de decese, în altă direcţie.

Acum câteva zile, rudele bancherului Boris Falz-Fain, au fost descoperite că se găsesc la Constantinopole, unde au reclamat mai multe neadevăruri, în această chestie, unul reprezentant al Rusiei, cerând între altele să-l pună în posesia averei rămase de pe urma naufragiaţilor. *Geo.*

La alegerile în balotagiu cunoscute până acum au mai fost aleşi: la Sân-Miclăuşul-mare candidatul partidului naţional. *Dr. V. Chiroiu*, la Gătaia candidatul partidului naţional *R. Râmneanţu*, la Belinţ ţărănistul Iosif Brestin, la Şiria ţărănistul Nicolae Adam, la Şimandul de jos (Arad) ţărănistul Florian Heredeu. Din rezultatele balotagiilor până acum cunoscute reiese că partidul naţional a mai câştigat 4 mandate iar ţărăniştii 3.

*

Crestături şi de ai

Scene electorale

Era la Râşnov în ziua alegerii, în curtea şcolii unde se vota.

D-l prof. Clinciu intră în curte scuturându-şi braţele a nemulţumire.

— Triste, triste alegerii exclamă.

— Păi, hai să le veselim d-le Clinciu, îi răspunde badea Gheorghe.

— Da să le înveselim căci prea sunt triste.

— Greu e că nu ştim cum, — reia vorba badea Gheorghe, amărât.

— Să aducem lăutari şi să încingem, o horă, să chiuim, să ne înveselim.

— Nu nu. Asta nu ne trebue d-le Clinciu. Veselia aceasta prea ar fi de o zi, şi nouă ne trebue o veselie, care s'o lăsăm şi copiilor şi nepoţilor noştri.

Veselia asta vrem noi, d-le Clinciu..

S'a uitat lung d-l Profesor la surtucul lui badea Gheorghe şi n'a mai spus nimic, iar noi, cei cari asistam, Tachişti şi Naţionali-şti am rămas pe gânduri.

Cât miez nu era în aceea-ce spunea badea Gheorghe!..

*

Tot în aceeaşi zi, tot la Râşnov, tot badea Gheorghe.

Vorbea de mult agentul tachist, avocatul Marinescu din Bucureşti.

— Guvernul e aşa şi pe dincolo. Guvernul vă va da pământ şi vă va face dreptate, — spunea oratorul.

— Toate bune! Credem ca şi d-voastră domnule din Bucureşti — începe badea Gheorghe. Un lucru însă nu-l pricepem. De ce v'aţi legat cu saşii!... Pe vremuri, în timpul ungurilor, dacă ni se făcea o nedreptate din partea Saşilor — şi D zeu ştie... că tare multe ne-au făcut! — ne duceam la ungur şi ne plângeam.

Ne făcea sau nu, dreptate este alta; care va să zică însă aveam unde ne plânge. Acum când Guvernul s'a legat cu Saşii, nouă, dacă ni se va face vr'o nedreptate, cui ne plângem?....

Şi iată că pentru a doua oară agenţii tachişti au fost nevoiţi să tacă, în faţa judecăţii clare a ţăranului român.

Misa.

Fără săpun

După alegeri

In „Epoca" din 18 Iunie d. G. Ranetti era f. nemulţumit din cauză că d. Take Ionescu, *trâmbiţaşul* de căpetenie al dezrobirei Ardealului, ajunsese în balotaj — dar totuşi spera, că contracandidatul d. dr. Mihai Popovici *fiind destul de inteligent*, va părăsi lupta, căci altfel va cădea cu siguranţă.

Contrar speranţelor d-lui Ranetti — d. dr. M. Popovici *nu a voit să fie destul de inteligent* şi conştient că poartă şi dânsul numele vechiului dezrobitor al Ardealului — a socotit, că nu s'ar cuveni pentru un Mihai, să arunce arma de frica *unei goarne*. (Cerem scuze d-lui Take Ionescu pentru gradul, pe care nu noi, ci d. Ranetti i l-a recunoscut!) Lupta s'a dat; d-l Popovici a biruit ca un Mihai, d-l Take Ionescu înfrânt s'a ales cu o trâmbiţă dela d-l Ranetti, iar cel din urmă *cu dreptul de a fluiera a pagubă*.

*

Nu a fost o inspiraţie prea fericită angajarea d-lui Mihali ca forţă oratorică la ultima adunare ţinută de takişti în sala sfatului din Braşov. Căci deşi d. Mihali e recunoscut ca excelent orator, chiar *de fostul prim-ministru dr. Alexandru Vaida-Voevod*, care poate mai păstrează câteva manuscrise cu discursuri mai vechi de-ale oratorului, despre cari gurile rele afirmă, că nu ar fi scrise tocmai cu pene de gâscă de pe moşiile dela Dej — totuşi nu a putut satisface pretenţiile exagerate ale Braşovenilor, cari se consideră cu toţii oratori din naştere — indiferent de sexe — începând dela Chivuţa, care vinde ridichi, până la ierarhul dela biserica din Prund. Astfel este imposibil de înţeles, cum d. Goga, care cunoaşte perfect pe guralivii Braşoveni cu calitatea lor de incorigibili pravoslavnici ai partidului naţional, a admis să li se propovăduiască evangelia takistă prin venerabilul apostol dela Dej, despre care se susţine, că nici credeul naţional nu-'l mai poate spune de-a rostul! Ori poate ironia, care trimetea altădată pe d. Mihali prin regiuni italiene, simulând de astădată o nemărginită încredere în talentul d-sale — şi a permis gluma, să-l dea fără milă pe gurile Braşovenilor?

Dacă la Braşov s-au trimis *atâţi lei*, ea să nu înţelegeţi greşit adaug electorali, atâtea fotografii, ziare, plăcate etc. etc..... ce mai era de lipsă să se facă astfel de păcate şi cu d Mihali?

De ce vă expuneţi frunţaşii—domnilor?

Mărăcine.

D-l Millerand, ministru preşedinte al guvernului francez, a adresat o notă Germaniei atrăgându-i atenţia să se conformeze prevederilor art. 205 din tratatul de pace şi să distrugă întregul material naval de răsboi.

ULTIME INFORMAŢII

Alegerile parlamentare din Japonia, s'au terminat cu următorul rezultat: din 432 mandate, guvernul a luat 256 — aşa că *Hara* va continua a rămâne la putere.

*

Principesa Ileana a trecut examenele de cl. III. primară cu mare succes.

*

La Paris s'a inaugurat cu mare solemnitate bustul lui Miss Cavell — condamnată la moarte de armatele germane în timpul ocupărei Belgiei.

*

Pe biuroul camerei bulgare din iniţiativa parlamentară, s'a depus un proect de lege de impozit asupra celibatarilor dela 30 ani în sus.

Acest impozit prevede şi pe cei divorţaţi şi necăsătoriţi la un termen anumit. Impozitul are putere retroactivă, şi celibatarii vor fi impuşi la contribuţie, dela împlinirea vârstei de 30 de ani.

*

Guvernul Italian hotărâind să reia relaţiunile comerciale cu Rusia sovietistă, a însărcinat pe redactorul ziarului socialist „Avanti" să plece la Stocholm în fruntea unei importante delegaţii de socialişti italieni. Această comisie a şi sosit la locul destinat.

*

Un tânăr harnic Român, caută un post de impiegat, eventual încasator sau altă ocupaţie fie de birou, fie în alt serviciu.

A se adresa redacţiei z. „G. Tr."

*

Fostul domnitor al Albaniei principele Wilhelm de Vied, va fi numit secretar de legaţie al ambasadei germane din Stocholm.

Inainte ca racu!

*

Şcoala superioară de Comerţ a României, din Salonic a fost deschisă sub conducerea fostului nostru colaborator V. Diamandi.

E prima şcoală românească din întreaga Macedonie care se deschide după 6 ani de războiu.

*

Dl Dr. Aurel Dobrescu premiat de Academia Română. In baza unui raport făcut de marele savant Dr. Marinescu, Academia Română în şedinţa solemnă din Duminecea trecută a premiat cartea doctorului Aurel Dobrescu: „Boalele nervoase şi mentale, prevenirea şi tratamentul lor".

Felicităm pe doctorul Dobrescu, membru al Comitetului Central al Partidului Naţional, pentrucă în vârtejul luptelor actuale a putut găsi răgaz să scrie o lucrare ştiinţifică atât de bine apreciată de Academia Română. Ediţia primă a cărţii fiind epuisată, autorul prepară ediţia II.

*

Gh. Horia ne mai fiind în serviciul Gazetei noastre, rogăm să nu i se mai încredinţeze nimic în numele Gazetei.

Abonaţii cari i-au achitat abonamentul şi nu au primit ziarul să ne anunţe menţionând numărul chitanţei şi suma plătită.

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj